

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

مدرسه علمیه نورالهدی (ع)

نقش رسانه های جمعی و فضای مجازی بر عفاف و حجاب

استاد :

سرکار خانم نعمتی

پژوهشگر:

معصومه عسگرشاهی

زمستان ۱۳۹۶

چکیده

در دو دهه اخیر، مسئله حجاب و عفاف همواره یکی از دغدغه های مهم دینی، فرهنگی و اجتماعی بوده که گاه مورد توجه دستگاه ها و نهادهای دولتی و عمومی قرار گرفته است.

به همین دلیل، صاحب نظران، کارشناسان و پژوهشگران سعی کرده اند درباره این موضوع از ابعاد مختلف فقهی، کلامی، جامعه شناسی، روان شناسی، حقوقی، سیاسی و حتی اقتصادی به تحقیق و اظهار نظر بپردازند. در این میان، رسانه های جمعی اعم از دیداری، شنیداری و مکتوب، نقش انکارناپذیری در ترویج یا تضعیف فرهنگ حجاب و عفاف در سطح عموم داشته اند.

به جرئت می توان گفت مسئله حجاب و عفاف زنان از معدود مسائلی است که رسانه های داخلی بدون هیچ گونه طرح مدوتی به آن پرداخته اند و بیشتر دچار سردرگمی گردیده اند. بعضی اوقات دفاع و پرداخت به شیوه نادرست، آثار منفی برجای گذاشته و موجب سوء استفاده بیشتر شده است. نمونه آشکار و بزرگ آن رسانه ملی است که کاملاً مشهود است؛ در این موضوع برنامه مدونی ندارد و گاهی دچار تناقض می شود.

واژگان کلیدی: عفاف، حجاب، جایگاه حجاب، حجاب و اسلام، حجاب در جامعه، رسانه

های جمعی، رسانه های اجتماعی و حجاب، فرهنگ عفاف و حجاب

فهرست مطالب

چکیده	۱
واژگان کلیدی	۱
فصل اول : کلیات و مفاهیم	۱
مقدمه	۲
تعریف و تبیین	۳
ضرورت	۴
سوال اصلی پژوهش	۵
سوالات فرعی پژوهش	۵
فرضیه پژوهش	۵
اهداف و فواید پژوهش	۶
موانع و مشکلات	۶
روش تحقیق	۶
مفاهیم لغوی و اصطلاحی	۶
فصل دوم : جایگاه حجاب و عفاف در جامعه اسلامی	۸
پیش درآمد	۹
حدود و ثغور حجاب	۱۰
جنبه های ضرورت حجاب	۱۱
آثار و فواید حجاب اسلامی	۱۷
آرامش روانی	۱۷
پایداری خانواده	۱۸
حفظ ارزش و مقام زن	۲۰
علل کم توجهی به عفاف و حجاب اسلامی	۲۱
تبیین نشدن شایسته فرهنگ اسلام	۲۱
نبودن مجال برنامه ریزی	۲۲
سیاست های فرهنگی	۲۲
ترویج تساهل و تسامح	۲۲
نبودن الگوهای مناسب	۲۳

۲۳.....	بالا رفتن سن ازدواج.....
۲۳.....	دوری از خانواده.....
۲۴.....	دین‌زدایی بیگانگان.....
۲۵.....	بنابراین.....
۲۶.....	فصل سوم: نقش فضای مجازی بر عفاف و حجاب.....
۲۷.....	پیش درآمد.....
۲۷.....	کشف حجاب در شبکه های اجتماعی، شکسته شدن قبح ارتباطات زن و مرد در فضای مجازی.....
۳۲.....	مفهوم اصطلاحی حجاب.....
۳۳.....	راهکارهای عملی برای ترویج حجاب در فضای مجازی.....
۳۴.....	بنابراین.....
۳۵.....	فصل چهارم : نقش رسانه های دیداری در عفاف و حجاب.....
	Error! Bookmark not defined. پیش درآمد
۳۷.....	آسیب‌رسانی رسانه‌های دیداری به فرهنگ حجاب و عفاف.....
۳۷.....	استفاده از بازیگران خارجی در فیلم‌های ایرانی.....
۳۸.....	بی‌توجهی به حجاب.....
۳۸.....	استفاده از آرایش‌های غلیظ.....
۳۸.....	تخریب نقش‌های تأثیرگذار و محبوب توسط صاحبان نقش‌ها.....
۳۹.....	یکپارچه نبودن حضور چادر در سریال‌ها و تولیدات تلویزیونی.....
۴۰.....	نمایش مردان برهنه.....
۴۰.....	راهکارهای پیشنهادی برای ترویج فرهنگ حجاب از طریق رسانه‌های دیداری.....
۴۰.....	ترویج حجاب در میان کودکان.....
۴۰.....	تبیین فلسفه حجاب با حضور کارشناسان دینی.....
۴۱.....	ارائه الگوهای پوششی مناسب.....
۴۱.....	معرفی حجاب به عنوان شاخصه هویت ملی و مذهبی زن مسلمان ایرانی.....
۴۲.....	بنابراین.....
۴۳.....	سخن پایانی.....
۴۴.....	ارائه پیشنهادات برای محققان بعدی.....
۴۵.....	منابع و مآخذ.....

پوشش زن ایرانی در طول تاریخ به عنوان شاخصه هویت ملی زن ایرانی، می تواند نقش پذیری جوانان از هویت بیگانگان را کاهش دهد .

بنابراین

هر روزه شاهد پخش خبرهای متعددی از گوشه و کنار جهان درباره مخالفت های غرب با مظاهر دینی مسلمین و به ویژه حجاب هستیم. اخراج گویندگان محجبه از شبکه های تلویزیونی و ممنوعیت حجاب در کشورهای اروپایی مانند فرانسه و حتی آسیایی نظیر ترکیه در زمره این اقدامات است. ضرورت دارد صدا و سیمای جمهوری اسلامی ایران به اعلام خبر این وقایع دنباله دار و هدفمند، بسنده نکند، بلکه با واکنش به موقع از طریق برنامه سازی سریع و مناسب، تهیه گزارش و تشکیل نشست های تحلیلی در شبکه های گوناگون، این اقدامات را بررسی و دلایل اهمیت حجاب و تهدیدهای آن برای دشمنان را تبیین کند .

سخن پایانی

فضای مجازی و اینترنت و همچنین رسانه های جمعی در دنیای امروز ما به گونه ای نفوذ کرده است که نمی توان زندگی بدون آنرا تصور کرد، اما همین فضا آسیب های متعددی را با خود به دنبال داشته است که یکی از اصلی ترین این آسیب ها تغییر سبک زندگی و شکستن مرز باورها و ارزش هایی همچون حجاب، حیا در میان پسران، دختران، مردان و زنان ماست.

قشری که قرار است مولد و پرورش دهنده نسل های بعدی باشند و با تغییر در هویتشان، می توان هویت نسل ایرانی را استحاله کرد.

غرب و حاکمان فضای مجازی برای نیل به چنین هدفی، برنامه ریزی گسترده ای دارند. از همین روست که رهبر فرزانه انقلاب اسلامی می فرمایند: برای بنده حوزه فضای مجازی به اندازه ی انقلاب اسلامی اهمیت دارد.

برای مصون ماندن از خطرات و آسیب های دنیای مجازی لازم است مسئولین و دستگاه های نظارتی و فرهنگی و علی الخصوص دستگاه های مرتبط به آموزش و پرورش موارد ذیل را در نظر بگیرند:

۱- ارتقای سطح سواد رسانه ای؛

۲- گنجاندن آموزش مباحث مرتبط با فضای مجازی در برنامه درسی مدارس و دانشگاه ها؛

۳- بومی سازی تکنولوژی مربوط به فضای مجازی و بازی های رایانه ای؛

۴- برگزاری کلاس های آموزشی و تحلیلی ویژه معلمان، مربیان و اساتید دانشگاه.

ارائه پیشنهادات برای محققان بعدی

اما ما پیشنهاد می کنیم تا پژوهشگرانی که این مقاله را مورد بررسی قرار می دهند و تصمیم دارند تا در آینده در این باب مقاله ای را نگارش و تدوین کنند به موضوعات زیر نیز توجه کنند :

۱- با توجه به مباحث گفته شده در باب ضرورت و جایگاه حجاب و عفاف در جامعه اسلامی

پیشنهاد می شود تا در باب راهکارهای تحکیم و نهادینه کردن فرهنگ حجاب در خانواده ها

صورت تخصصی پژوهش شود .

۲- با توجه به مباحث ذکر شده در باب نقش فضای مجازی در حجاب و عفاف پیشنهاد می شود

تا به صورت تخصصی به امر ایجاد کمپین و همچنین چگونگی فعالیت آن ها تا موفقیت در

گرایش جوامع به حجاب و عفاف به خود پژوهش و بررسی شود .

۳- با توجه به اینکه به رسانه های دیداری تاثیر بسزایی در حفظ عفاف و حجاب یا بالعکس

دارند پیشنهاد می شود تا در باب چگونگی تولید برنامه هایی با محتوای جذاب و در عین حال

با حفظ موازین شرعی تحقیق و بررسی شود.

منابع و مأخذ

- ۱- *قرآن کریم*
- ۲- سفینه البحار، جلد ۱
- ۳- دعاء الاسلام، جلد دوم
- ۴- غرر الحکم و درر الکلم، جلد ۵
- ۵- وسائل الشیعه، جلد ۱۴
- ۶- غلامعلی حداد عادل، فرهنگ برهنگی و برهنگی فرهنگی، انتشارات سروش
- ۷- استاد مطهری، مسأله حجاب، انتشارات موسسه تحقیقات و نشر معارف اهل البيت
- عليه السلام
- ۸- داور شیخاوندی، جامعه شناسی انحرافات و آسیب شناسی جامعه، نشر مرندیز، ۱۳۷۳
- ۹- فرهنگ و تمدن اسلامی، علی اکبر ولایتی، قم، دفتر نشر معارف، ۱۳۸۴

۱۰- مقاله «خانم های چادری سیما»، علی جعفری، ماهنامه تخصصی خانه هنر و اندیشه،

رواق اندیشه، س ۶، ش ۶۲

۱۱- ربیعی علی، محمدزاده یزد فرشته، آسیب شناسی فضای مجازی، بررسی تاثیر استفاده از

اینترنت.

۱۲- حجاب از دیدگاه قرآن و سنت، فتحیه فتاحی زاده، جلد اول، انتشارات دفتر تبلیغات

اسلامی، قم، زمستان ۱۳۷۹

۱۳- مجله خانواده ی سبز، بهار ۸۳

۱۴- اکبری محمود. مروارید عفاف. انتشارات قم. ۱۳۷۶

۱۵- شیخ عباس قمی. سفینه البهار. تهران

۱۶- محمد محمدی ری شهری. میزان الحکمه. موسسه فرهنگی دارالحديث